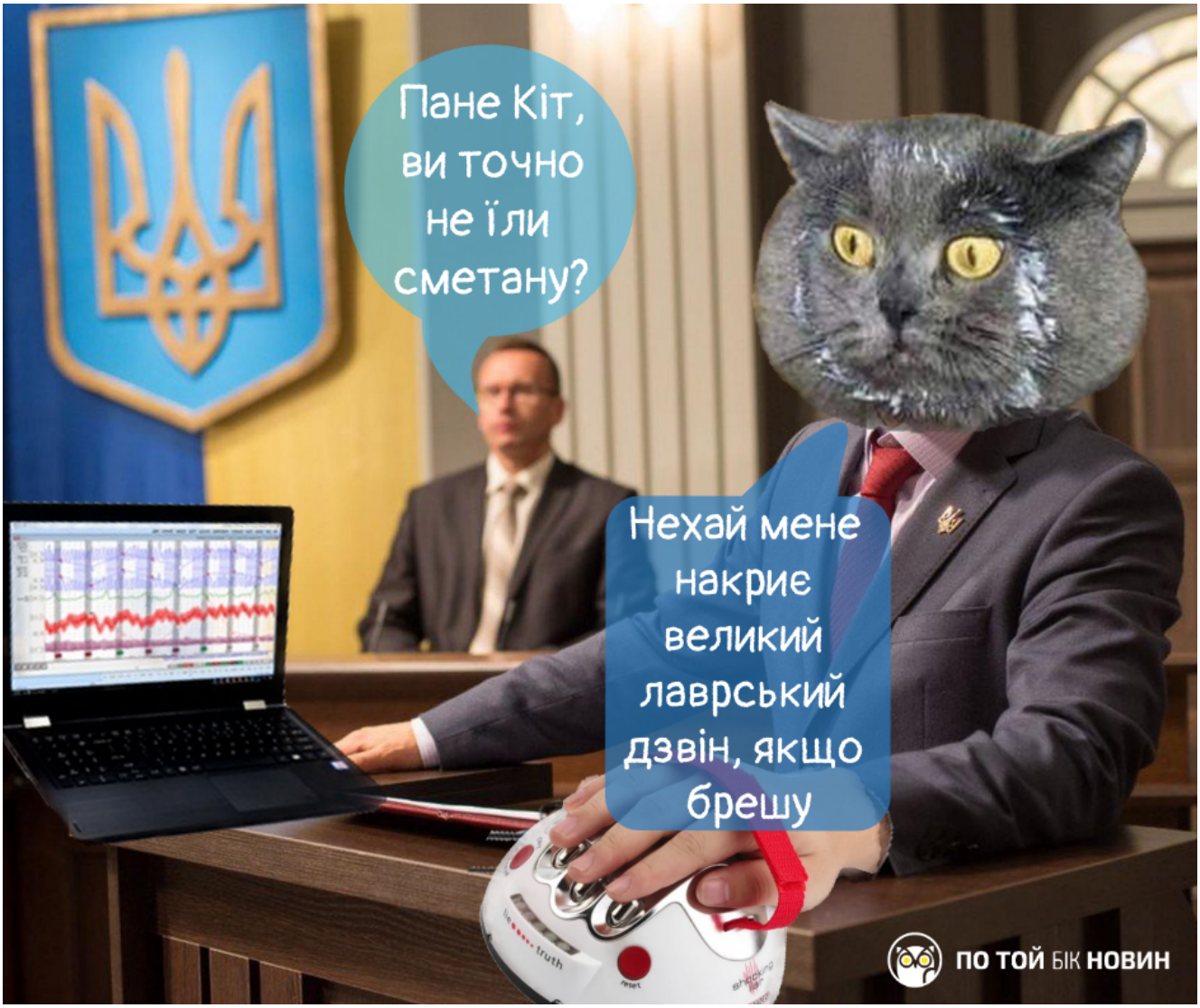
Детектор брехні: що не так?

Показова історія Гаррі Ріджвея – серійного вбивці зі США, який у 1984 році легко пройшов перевірку на поліграфі та був звільнений. У 1987 році в нього взяли зразки слини та волосся. Пізніше їх використали для ДНК тесту, який і довів його вину в злочинах. 2001 року Гаррі знову заарештували https://nyti.ms/2pSvD53

Володимир Зеленський вважає, що чиновники, які працюють з грошима, а також низка нардепів мають пройти перевірку на поліграфі – в народі «детекторі брехні». Якщо процедура кине на когось із них тінь – ними займуться антикорупціонери http://bit.ly/2MG9Q9P

Тобто, під підозру потраплять ті, на кого вкаже пристрій, що реєструє різні показники організму людини, коли їй ставлять питання. Отримані параметри – лише сухі цифри. Все залежить від того, як їх трактує поліграфолог. Але чи можна довіряти його висновкам? Наукові дослідження свідчать – не можна.

1. Тести на поліграфі – хибні у третині випадків загалом. До невинних людей вони ще більш нещадні – існує 50% шанс, що він скаже, що чесна людина бреше (половина хибнопозитивних результатів). У той час як досвідчені брехуни можуть легко їх «хакнути». Про це свідчать дослідження авторства професора психології та психіатрії університету Міннесоти Девіда Ліккена, який послідовно виступав проти використання поліграфів кадровиками та іншими https://go.nature.com/362SN9G, http://bit.ly/2PiGUXc
2. Чим чесніше і, як наслідок, спокійніше відповідати на «контрольні» питання, за якими поліграфолог «калібруватиме» решту параметрів, тим більше шансів провалити основні. І навпаки – брехуни можуть обдурити тест, якщо приховано посилять фізіологічні реакції на

«контрольні» питання. Це можна зробити, наприклад, розв’язуючи подумки арифметичні задачі, думаючи над чимось хвилюючим і захопливим, затамовуючи дихання або просто кусаючи язика http://bit.ly/2BGCQba

3. Висновки Національної дослідницької ради США кажуть про те, що за весь час досліджень не знайдено жодних доказів достовірності поліграфа. Надмірна довіра до цих пристроїв при ухваленні державницьких рішень – це загроза національній безпеці. «Оскільки не існує особливої фізіологічної реакції людини на обман, не існує й надійного способу тестування для суджень про злочинну поведінку», – зазначає Леонард Сакс, доктор філософії з соціальної психології, дослідник поліграфу у Брандейському університеті http://bit.ly/2PfIiKb
4. Використання поліграфу не має сенсу при допиті людей, які щиро вірять у те, що кажуть, незалежно від того, наскільки правдивою чи адекватною є інформація. Тобто, якщо людина городить маячню чи брехню, в яку щиро вірить (як, наприклад, свідки НЛО), поліграф покаже, що вона каже правду http://bit.ly/342Ev7h
5. Накопичені на сьогодні докази не підтверджують точність, дієвість чи ефективність використання поліграфів у попередженні рецидивів у сексуальних злочинах. Про це свідчать дослідження Джефрі Роскі, доктора філософії з кримінального права та магістра з біометрики при університеті центральної Флориди http://bit.ly/2N8qpu1
6. Інші дослідження так оцінюють точність поліграфа:
   – винних правильно визначає у 74…89% випадків
   – винних хибно визначає як невинних у 1…13% випадків
   – невинних правильно визначає у 59…83% випадків
   – невинних хибно визначає як винних у 10…23% випадків
   http://bit.ly/31H5GTp, http://bit.ly/32JnJK9
7. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз – перша і єдина державна установа в Україні, яка використовує поліграф в судовій експертизі. Щоб підкреслити точність своєї роботи, в інституті посилаються на Американську асоціацію поліграфологів.

Мовляв, за їхніми даними, ефективність прилада – близько 97%. Однак, дані цієї організації упереджені, оскільки її члени зацікавлені показати важливість своєї роботи. Про незалежні дослідження, які свідчать геть інше, в інституті не згадують http://bit.ly/3426RhE

8. У справі 1998 року Верховний Суд США вирішив, що відповідач не мав права долучати в якості доказів результати тестів поліграфа. Як зазначає Американська психологічна асоціація, рішення суду цитувало наукові дослідження про недостовірність таких тестів http://bit.ly/2qJ66Mn